

Aan het Algemeen Bestuur van de GRS
Postbus 619
3300 AP Dordrecht

Datum: 4 december 2023
Betreft: Advies pilot 'Powerful Ageing'.

Geacht bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal,

De Regionale Adviesraad Wmo Drechtsteden heeft met belangstelling kennisgenomen van de voorgenomen pilot 'Powerful Ageing'.

De pilot is erop gericht om de ouder wordende mens zo fit mogelijk te houden, zodat hij langer zelfstandig kan functioneren, zonder een beroep te doen op (andere) maatwerkvoorzieningen van de Wmo (huishoudelijke ondersteuning, traplift, scootmobiel). Deelname aan het programma levert ook gezondheidswinst op.

Wij zijn in algemene zin positief over deze pilot.

Over een aantal onderdelen hebben wij nadrukkelijk een aantal vragen, opmerkingen en aanbevelingen.

Opzet en werkwijze

Wij proberen eerst te begrijpen hoe het werkt.

Een persoon meldt zich (voor het eerst) omdat hij meent een Wmo-voorziening nodig te hebben, bijvoorbeeld huishoudelijke ondersteuning. Gaat zo iemand nu in gesprek met een Wmo-consulent, bij de pilot gaat hij naar Health Research Consultancy (HRC). Als we het goed begrijpen wordt dan telefonisch een gesprek gevoerd ('belteam'). HRC beoordeelt of hij in principe in aanmerking komt voor de pilot. Zo niet dan gaat de consulent met de melder in gesprek (en volgt verder de gebruikelijke route). Als iemand mogelijk wel in aanmerking komt, vindt een intake bij HRC plaats met de vier op pagina 6 onder 1.5 genoemde mogelijke uitkomsten.

1. Wij nemen aan dat uiteindelijk de Wmo-consulent de verantwoordelijkheid neemt voor een besluit, uiteraard met gebruikmaking van de rapportage van HRC. De melder heeft dan de gebruikelijke mogelijkheden van bezwaar en beroep.

Als wij het goed begrijpen heeft deze aanpak het karakter van een maatwerkvoorziening (pag. 6 'voorliggend op andere maatwerkvoorzieningen').

Wellicht wordt daarom ook de term 'herstelgerichte ondersteuning' genoemd.

Anderzijds wordt de term 'preventie' gebruikt. En bij preventie probeer je een beroep op maatwerkvoorzieningen zoveel mogelijk uit te stellen.

Hierdoor werkt de gehanteerde terminologie verwarrend.

2. Zorg dat het karakter van deze interventie niet voor misverstand vatbaar is door de juiste term(en) te gebruiken.

Zoals bekend bestaan er in het zogenoemde 'voorveld' momenteel verschillende initiatieven op het gebied van bewegen voor ouderen en andere gezondheidsbevorderende activiteiten.

3. Wij bevelen aan om in samenhang met de pilot daaraan de nodige aandacht te besteden. Dat kan met name door de sociale wijkteams gebeuren.

Het is van belang dat er voldoende locaties (in elke gemeente!) gevonden kunnen worden om het programma te kunnen uitvoeren.

4. Wij vragen u zich ervan te vergewissen dat betrokkene ook daadwerkelijk in staat is om de locatie (intake en uitvoering) te kunnen bereiken. Stel dat hij met een vraag over een vervoersvoorziening gekomen is, dan is het aannemelijk dat hij beperkingen in het zich verplaatsen ondervindt.

De pilot is vooralsnog van beperkte duur.

5. Als het zo is dat deze interventie bewezen effectief is, richt u dan op voortzetting van het programma, bijv. door ook tussentijds te evalueren en op basis daarvan al conclusies te trekken over de langere termijn.

Wie kunnen meedoen?

Het gaat kennelijk om personen vanaf 60 jaar.

6. Waarom zou een persoon die jonger is niet mee mogen doen? Hun aantal zal weliswaar niet groot zijn, maar ook voor hen kan dit programma heilzame effecten hebben.

Bij een aantal aandoeningen is deelname uitgesloten. Dat geldt zeker bij progressieve aandoeningen. Wij pleiten wel voor een genuanceerde aanpak. Bijvoorbeeld een TIA zonder restschade hoeft niet tot uitsluiting te leiden. Of een afgeronde revalidatie na een CVA.

7. Het is van belang dat bij de aangeduide aandoeningen elke situatie zorgvuldig wordt bekeken en pas tot uitsluiting te concluderen als dit geheel duidelijk is.
8. Bij het veiligheidsaspect is het ook van belang goed na te gaan of mensen met een verminderde prikkelverwerking of een forse cognitieve- dan wel gedragsproblematiek wel in aanmerking komen voor het pilotprogramma.

Er worden uitsluitingen genoemd vanwege de gezinssamenstelling.

9. Wij pleiten voor een genuanceerde aanpak door de gehele thuissituatie goed in ogenschouw te nemen. De situatie kan immers (snel) veranderen. Zo kan een inwonend kind het huis uitgaan etc. Denk ook aan (overbelaste) mantelzorgers.

Een uitsluitingsgrond is ook het niet beheersen van de Nederlandse taal.

10. Hoewel wij voorstander zijn van een integrale aanpak (geen onderscheid tussen culturen of taal), kan overwogen worden een apart groepje te vormen van mensen die dezelfde taal spreken, maar geen Nederlands en na te gaan of er een 'instructeur' is die qua taal met zo'n groep wel uit de voeten kan.

Het programma weigeren?

Wanneer een melder geschikt wordt bevonden om aan het pilotprogramma mee te doen, maar hij weigert, dan komt hij niet in aanmerking voor een andere maatwerkvoorziening, zo lezen wij.

Vanuit onze achterban hebben wij hierover kritische geluiden ontvangen.

Hendrik-Ido-Ambacht vindt het een 'grote stap'.

Hardinxveld-Giessendam geeft op dit punt een 'no go' aan: persoonlijke situaties (anders dan de meer fysiek georiënteerde uitsluitingsgronden) kunnen reden zijn tot niet-deelnemen.

11. Hoewel bezwaar en beroep mogelijk is, willen wij er nadrukkelijk op aandringen dat daadwerkelijk maatwerk wordt geleverd: alle feiten en omstandigheden van betrokkene moeten in ogenschouw worden genomen. Zoveel mogelijk moet voorkomen worden dat mensen gebruik moeten maken van de juridische instrumenten van bezwaar en beroep.

Financieel

We zien indrukwekkende grafieken op het gebied van mogelijke besparingen, maar voor ons is een en ander niet erg inzichtelijk. Welke aannames liggen ten grondslag aan de berekeningen? Eenvoudig gezegd: weeg de maximale kosten af tegen de minimaal verwachte opbrengsten.

12. Graag meer duidelijkheid over de financiële aspecten.

Communicatie

Omdat het hier om een nieuwe voorziening gaat, waar mensen zelf voor in beweging moeten komen, zullen best wel wat weerstanden overwonnen moeten worden. Daarom is goede, motiverende en overtuigende communicatie van wezenlijk belang.

Wij bevelen het volgende aan:

13. Leg de nadruk op preventie en op de positieve effecten voor gezondheid en persoonlijk welzijn.

Maak duidelijk dat het om een nieuwe maatwerkvoorziening gaat, waarop ook het abonnementstarief van toepassing is.

Vermijd zoveel mogelijk aspecten van bezuiniging of wachtlijsten.

Verzin iets anders dan de aanduiding 'Powerful Ageing' (bijvoorbeeld sterker of veerkrachtig ouder worden).

Zorg dat belangrijke sleutelpersonen uit het hele veld op de hoogte zijn van de nieuwe voorziening (wijkteams, cliëntondersteuners, et cetera).

U bent voornemens de visie van de inwoners op maatschappelijke ondersteuning te veranderen. U gebruikt zelfs de term 'paradigma'. In paragraaf 1.2 schetst u het effect van de huidige uitvoering van de Wmo. De manier waarop u de effecten beschrijft (met termen als: afhankelijkheid, achteruitgang, contraproductief) zijn nogal ongenueanceerd. Zo kunt u dat volgens ons niet stellen. Preventie-interventies zoals beoogd kunnen helpen om de traditionele vormen van ondersteuning nog even niet toe te passen, maar Powerful Ageing zal de bestaande voorzieningen niet structureel overbodig gaan maken.

Nogmaals: leg de nadruk op preventie. Dat begrijpt iedereen. En daarvoor hoeft de huidige Wmo-praktijk niet zo negatief geïdentificeerd te worden.

14. Beperk de communicatie tot de concrete pilot en heb niet de illusie dat u hiermee de visie op de Wmo verandert. Daar is heel wat meer voor nodig!

Wanneer geslaagd

Het is ons niet geheel duidelijk wanneer de pilot geslaagd is. Gaat het om het aantal (percentage) deelnemers, de besparing, ...?

15. Formuleer hanteerbare evaluatiecriteria.

Het zou ook aardig zijn om bij de intake een vragenlijstje over de zelfstandigheid en kwaliteit van leven af te nemen en bij afronding opnieuw en dan bij de herhaling/borging een jaar later weer. Dan heb je naast de financiële situatie ook beeld van de functionele situatie. Want staat iemand nu echt op voor dat kopje koffie? Of voelt iemand zijn hulpvraag niet serieus genomen en heeft hij het programma gevolgd, maar zit hij alsnog eenzaam thuis?

Wij wensen u veel succes bij de uitvoering van deze plannen en blijven graag op de hoogte.

Met vriendelijke groeten,
namens de Regionale Adviesraad Wmo Drechtsteden

Aaike Kamsteeg, voorzitter

Cc Linda Vonk-van der Graaf